

Totodată, recomand, cu bucurie și căldură, să fie trecute atent paginile albumului-sinteză deosebit Pictura Catedralei „Pogorârea Sfântului Duh” din Rădăuți, Editura Terra Design, 2017, pe care Preacucernicia Sa Părintele Neculai Vîrtea l-a realizat despre Catedrala din Rădăuți și care, în opinia mea, este o încântare pentru minte, privire și suflet.

Vizita la această bijuterie eclezială din Rădăuți, alături de atâtea alte comori arhitecturale de pe întreg cuprinsul țării, ne transmit semnalul ferm, celor de aproape și de departe, să luăm act, să nu uităm, să cinstim și să ducem mai departe, așa cum se cuvine, fapta cea mare a celor de dinaintea noastră.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Simona ANGHEL

„DOBROGEA ÎN ANUL 1878 DUPĂ RAPOARTELE ȘTEFAN FĂLCOIANU ȘI IOAN I. MURGESCU”

„Nu există reconstituire istorică, altfel spus operă istoriografică propriu-zisă fără surse, fiindcă trecutul nu se poate reconstitui prin impresii, credințe sau revelații”. Este motto-ul aparținând academicianului Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, ce deschide Studiul introductiv al celui mai recent volum „Dobrogea în anul 1878 după rapoartele Ștefan Fălcoianu¹ și Ioan I. Murgescu²”, semnat de prof. univ. dr. Valentin Ciorbea și dr. Cornel Țucă, apreciat arhivist, care a descoperit în Arhivele Militare Române dosarul cu toate documentele Comisiei de cercetare a Dobrogei.

Apărută la Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, lansarea volumului face parte din proiectul inițiat de cotidianul „Ziua de Constanța” și închinat marcării Zilei Dobrogei la împlinirea a 142 de ani de la revenirea celei mai mari părți a regiunii dintre Dunăre și Marea Neagră la România.

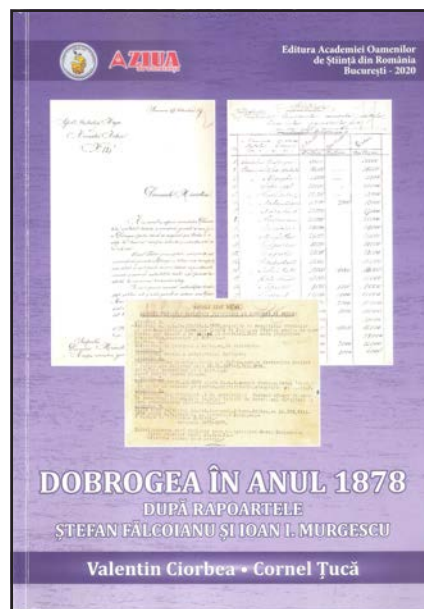
De asemenea, autorii îl consideră un omagiu adus regretatului prof.univ.dr. Gheorghe Dumitrașcu, întâiul slujitor al muzei Clio, care a

semnalat și publicat pagini din primul Raport Ștefan Fălcoianu adresat guvernului.

Colaborarea dintre cotidianul „Ziua de Constanța” și Academia Oamenilor de Știință din România are ca obiectiv publicarea de izvoare istorice inedite referitoare la trecutul Dobrogei și a debutat la sărbătoarea de anul trecut a Zilei Dobrogei, când a fost lansat volumul „Dobrogea în documente diplomatice 1878-1884”, realizat de prof.univ.dr. Valentin Ciorbea și dr. Florin Stan.

UN VOLUM CU VALOARE DE DOCUMENT EXCEPȚIONAL

Autorii, prof.univ.dr. Valentin Ciorbea și arhivistul dr. Cornel Țucă, explică premisele care au dus la constituirea Comisiei colonel Ștefan Fălcoianu, șeful Statului Major al Armatei Active, și locotenent-colonelul de marină Ioan I. Murgescu, comandantul Corpului Flotilei, la solicitarea lui Mihail Kogălniceanu, ministrul Afacerilor Străine, cu aprobarea premierului

Ion C. Brătianu, trimiși să cerceteze Dobrogea pentru cunoașterea detaliată a realităților din regiune și a posibilităților de dezvoltare și apărare.

În „Notă asupra ediției”, autorii atenționează asupra faptului că „Esențial și imperativ în demersul nostru a fost dorința de a întregi cu noile izvoare istorice fondul documentar al Dobrogei din anii 1877-1878. Pentru cititorul doritor să-și completeze informațiile despre Dobrogea anului 1878, s-a atașat *Dobrogea anului 1878 – bibliografie selectivă*, întocmită de către dr. Luminița Stelian și dr. Angela-Anca Dobre, de la Biblioteca Județeană «Ioan N. Roman» Constanța.”

După prezentarea succintă a vieții și activității celor doi iluștri militari, autorii studiului analizează modul cum și-au îndeplinit misiunea în Dobrogea în vara anului 1878. Sunt prezentate cele două rapoarte semnate de colonelul Ștefan Fălcoianu, unul adresat guvernului, iar al doilea Ministerului de Război, precum și

analiza locotenent-colonelului Ioan I. Murgescu referitoare la situația porturilor dobrogene și a dezvoltării Marinei Militare.

De mare valoare informativă sunt statisticile privind populația, case, terenuri ș.a.

O hartă a segmentului Dunării între Silistra și Oltina încheia seria documentelor, surse ce întregesc

cunoașterea trecutului Dobrogei în preajma instalării administrației și unităților militare române între Dunăre și Marea Neagră.

Pentru cei care doresc să se documenteze, volumul are atașată o bibliografie selectivă a Dobrogei, realizată de dr. Luminița Stelian și dr. Angela-Anca Dobre de la Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța.

NOTE

[1] Ștefan Fălcoianu (n. 6/18 iunie 1835, București, Țara Românească – d. 22 ianuarie/4 februarie 1905, București) a fost un general, matematician, istoric și politician român. Membru titular și vicepreședinte al Academiei Române. A absolvit Școala Militară de Ofițeri din București (1856), după care, în perioada 1860-1862, domnitorul Alexandru Ioan Cuza I-a trimis în Franța pentru a urma cursurile Școlii Imperiale de Aplicații de Stat Major și ale Școlii Politehnice din Paris, fiind atașat pe lângă Statul Major al Armatei Franceze. Întors în țară, este numit în anul 1864 șef de cabinet al ministrului de Război Savel Manu. A îndeplinit numeroase alte funcții de răspundere în cadrul armatei române: profesor la Școala Militară de Ofițeri, ajutor al șefului Direcției Stabilimentelor de Artilerie, șef de stat major al Diviziei 1 Militare Teritoriale. În ianuarie 1869 este pus în neactivitate de serviciu și este numit secretar general al Ministerului Lucrărilor Publice, iar în perioada 5 mai 1876 - 5 aprilie 1877 este director general al Poștelor și Telegrafului. În timpul Războiului de Independență de la 1877, revine în rândurile armatei și îndeplinește funcția de director general al Administrației Centrale a Ministerului de Război, iar la data de 20 octombrie 1877 este numit șef al Statului Major al Armatei Române de Operații. În anul 1883 este avansat la gradul de general de brigadă. Ca șef al Marelui Stat Major și ministru de Război (1884-1886), a avut un rol semnificativ în perfecționarea sistemului de apărare a României, în elaborarea și aplicarea Legii asupra organizării comandamentelor militare (1882), în elaborarea și aplicarea Legii asupra administrației militare (1883), înființarea celor patru corpuri de armată în locul diviziilor militare teritoriale (1882-1884), demararea lucrărilor pentru Cetatea Bucureștilor și a regiunii fortificate Focșani-Nămoloasa-Galați, înființarea Consiliului Superior al Armatei (1878), înființarea Comitetului Consultativ de Stat Major. Sub mandatul său s-a adoptat Decretul de organizare a Marelui Stat Major, pe baza normelor moderne, de tip prusian, și a învățămintelor din 1877-1878. Din 1894, Marele Stat Major a devenit direcție specială în cadrul Ministerului de Război subordonată direct ministrului. Printre preocupările sale se numără și perfecționarea instrucției și a pregătirii de luptă. Astfel, au fost revizuite, după 1879, principalele acte regulamentare destinate forțelor terestre, și anume Regulamentul de luptă al infanteriei. Opera vieții sale rămâne Școala Superioară de Război, astăzi Universitatea Națională de Apărare, înființată la 8 august 1889, unde el însuși a oficiat. Este și fondator al revistei „România Militară”. De la Ștefan Fălcoianu s-a păstrat „Istoria războiului din 1877-1878, ruso-romano-turc”, concepută și predată sub formă de lecții la Școala Superioară de Război. Ca senator, de mai multe ori a luat poziție în problemele întăririi capacității defensive a României, combătând ideea cu privire la inutilitatea și pericolozitatea fortificațiilor ce se executau pentru apărarea țării la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

[2] Ioan Murgescu s-a născut la 27 martie 1846 în orașul Buzău. După absolvirea liceului, s-a dedicat carierei militare, orientându-se spre marină și prezentându-se în martie 1864 la concursul organizat de Ministerul de Război pentru trimiterea unui elev la Școala Navală din Brest-Franța. A reușit la examen și, la 1 august 1864, Ioan Murgescu s-a înmatriculat la respectiva școală, unde a obținut în primul an de studiu rezultate excepționale. Ca urmare a acestor rezultate, ministrul de Război a înaintat un referat către Consiliul de Miniștri în ședința din 19 iulie 1865 prin care a propus: «elevul Murgescu Ioan trimis în Franța la Școala Navală de la Brest, pentru silința la studiu la care a dat probe, să i se dea o sumă de 300 franci din capitolul misiilor, sub titlu de gratificație considerând că asemenea recompense au drept scop a încuraja silința». A absolvit cursurile Școlii Navale la 1 august 1866, după care a efectuat un voiaj de instrucție cu nava-școală franceză «Jean Bart». Astfel, printr-o adresă din 4 octombrie 1866 ministrul de marină și colonii al Imperiului Franței l-a informat pe agentul României la Paris că: «junele Murgescu Ioan, supus român, pe care îl autorizasem în 1864 a urma cursurile Școlii Navale Imperiale, a sfârșit cursurile acestei școli.

Îl autorizăm, de asemenea, a face campania vasului școală « Jean Bart », cu asimilația gradului de aspirant de a doua clasă». După încheierea studiilor în Franța, Ioan Murgescu a revenit în România la 24 octombrie 1866, fiind încadrat în Corpul Flotei cu gradul de sublocotenent. Timp de câțiva ani timp, a îndeplinit funcția de ofițer secund și comandant pe nava «Ștefan cel Mare» (1866-1871) și apoi comandant pe nava „România”, nave aflate în dotarea Flotei Române în perioada respectivă, fiind avansat la gradul de locotenent (1869) și apoi la gradul de căpitan (1871). În anul 1873, căpitanul Murgescu a fost numit la comanda canonierei «Fulgerul», noua navă a flotei române, construită în șantierele din Toulon (Franța), fiind însărcinat cu aducerea în țară a acesteia și comandând astfel pentru prima dată o navă românească de război în Marea Mediterană și în Marea Neagră. La sosirea în România, în aprilie 1874, căpitanului Murgescu i s-a conferit medalia «Virtutea Militară» cls. I pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a misiunii încredințate. La 10 decembrie 1874, căpitanul Ioan Murgescu a fost numit provizoriu în funcția de comandant al Flotei Române în locul maiorului Nicolae Dimitrescu-Maică, iar după înaintarea la gradul de maior, la 6 iunie 1875, a fost titularizat în această funcție, rămânând la comanda Flotei până la 1 aprilie 1877. După o lună, a fost atașat pe lângă comandantul Flotei Ruse de Dunăre, calitate care i-a permis participarea la conceperea și executarea uneia dintre cele mai spectaculoase operațiuni de luptă navale din Războiul de Independență. Este vorba de atacul de la Măcin din noaptea 12/13 mai 1877, în timpul căruia șalupa torpiloare «Rândunica», comandată de maiorul Murgescu a scufundat monitorul otoman «Seif», cu un deplasament de 2500 tone. Ca urmare a acestei strălucite fapte de arme, a primit Ordinul rus «Sf. Vladimir» clasa a IV-a cu spade și rozete și Ordinul Național «Steaua României». După aceste acțiuni, maiorul Murgescu a fost numit comandant al grupului de șalupe „Rândunica” și „Bucur” cu ajutorul cărora au fost construite podurile de vase românești peste Dunăre, iar apoi comandant al stațiunii de baraj de la Nedeia, sub comanda sa realizându-se un baraj de mine românesc care și-a dovedit eficiența de-a lungul războiului. La 1 decembrie 1877, a revenit la comanda Corpului Flotei Române, deținând această funcție până la 8 aprilie 1879, când a fost numit în funcția de director al nou-înființatului Arsenal al Flotei din Galați. Înaintat la gradul de locotenent-colonel, respectiv colonel, în anul 1881 i s-a încredințat comanda Școlii Fiilor de Militari din Iași. Pentru o perioadă de 4 ani (1882-1886), a deținut funcția de inspector al navigației și porturilor și ulterior comandant al Depozitului și Diviziei echipajelor. La 10 mai 1888 a fost numit pentru a treia oară în funcția de comandant al Corpului Flotei Române, deținând această funcție până la 1 aprilie 1901, când s-a retras la cerere din marină, cu gradul de contraamiral. A fost decorat cu Ordinul „Coroana României” în gradul de Comandor. În mai 1898, a fost adoptată Legea de organizare a Marinei Militare, care a avut în vedere evoluțiile ce s-au produs în ultimele decenii în această armă. Noua lege a statuat, pentru prima dată, gradele specifice Marinei Militare: locotenent-comandor, căpitan-comandor, comandor, contraamiral, viceamiral și amiral. În acest context, generalul Ion Murgescu a fost trecut printre primii în corpul ofițerilor de marină, gradul de general fiindu-i echivalat cu acela de amiral. La 10 mai 1911 a fost înaintat la gradul de viceamiral în rezervă. Viceamiralul Ioan Murgescu a încetat din viață pe 5 martie 1913 la București și a fost înmormântat în Cimitirul Belu cu onorurile militare cuvenite, discursul de adio fiind rostit de către Ion I.C. Brătianu. În semn de omagiere a personalității sale, numele său este purtat de către prima navă românească de război construită în întregime în România, la Galați, în 1939, care a fost puiorul de mine «Amiral Murgescu», de Școala Militară de Maiștri a Forțelor Navale „Amiral Ion Murgescu” și de Școala cu clasele I-VIII «Viceamiral Ioan Murgescu» din comuna constănțeană Valu lui Traian. [Marian Moșneagu, „Amiralii României. Dicționar enciclopedic”, Editura Ex Ponto, Constanța, 2017, pp. 345-350]